

Midtre Gauldal kommune
Rørosveien 11
7290 STØREN
v/ Aril Johan Røttum

Saksbehandler, innvalgstelefon

Stine Krogfjord, 74 16 81 95

Avslag på søknad om skadefelling av gaupe i beiteområdene til Hovin og Soknedal beitelag – Melhus og Midtre Gauldal kommuner

Midtre Gauldal kommune v/Aril Røttum søkte muntlig lørdag 7. august 2021 kl. 17:18 om tillatelse til skadefelling av ei gaupe i deler av Midtre Gauldal og Melhus kommuner med bakgrunn i ett nytt lam tatt av gaupe. Med bakgrunn i at skadene er skjedd innenfor forvaltningsområdet for gaupe og at skadenes omfang og utvikling er begrenset sett i lys av dette, samt en helhetlig vurdering av situasjonen, avslår Statsforvalteren søknaden om skadefelling av gaupe. Avslaget ble formidlet til Midtre Gauldal kommune v/Aril Røttum per telefon lørdag kl. 20:59. Dette er et skriftlig svar på den muntlige og den skriftlige søknaden. Vedtaket kan påklages inne tre uker.

Søknaden

Midtre Gauldal kommune v/Aril Røttum søkte muntlig om skadefellingstillatelse på ei gaupe i tilknytning til Hovin og Soknedals beiteområder, nærmere bestemt i området omkring Mannfjellet og Furukollen, i deler av Melhus og Midtre Gauldal kommuner lørdag 7. august 2021. Den muntlige søknaden ble fulgt opp med en skriftlig søknad den 9. august 2021.

Bakgrunnen for søknaden var funn av ett lam påvist nylig tatt av gaupe ved Kleivåsen i Melhus kommune i tidsrommet 5.-6. august 2021, samt at det er observert uroligheter i besetningene ved at sauer og lam trekker ned mot bebyggelse og trafikkerte områder i Støren sentrum. Det beskrives i søknaden at det er funnet flere kadaver på Hovin tidligere i sommer og at det er usikkert hvordan det pågående gjerdearbeidet fra E6 sør for Støren til grensa mot Melhus kommune vil virke inn på skadesituasjonen fra rovvilt.

Det nye kadaveret er det fjerde kadaveret (samtlige er lam) i området som er påvist tatt av gaupe beitesesongen 2021. De foregående skadene er antatt å ha skjedd i tidsrommet 13.-14. juni, 15.-19. juni og 16.-18. juli, samtlige innenfor Hovin beitelags grenser. I tillegg er det registrert ett kadaver tatt av gaupe på innmark ved Skjærli i tidsrommet 3.-4. juli 2021, et stykke sør for de fire andre påviste skadene og befinner seg innenfor grensene til Soknedal beitelag.

Hovin beitelag har tidligere søkt om fellingstillatelse på ei gaupe 22. juni 2021, og sammen med Soknedal beitelag søkte de på nytt om fellingstillatelse på ei gaupe 11. juli 2021. Begge disse søknadene er avslått, begrunnet med at skadene er skjedd innenfor forvaltningsområdet for gaupe og at skadenes omfang og utvikling er begrenset sett i lys av dette.

Hjemmelsgrunnlaget

Vedtaket er fattet i medhold av lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) §§ 18 og 77, jf. forskrift 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt (rovviltforskriften) § 9.

I rovviltforskriften § 9 heter det blant annet:

«Fylkesmannen kan av eget tiltak eller etter søknad fatte vedtak om iverksetting av felling for å forhindre fremtidig skade innenfor rammen av kvote for betinget skadefelling gitt av rovviltnemnden, jf. forskriften § 8, eller Miljødirektoratet, jf. § 13.»

I rovviltforskriften § 1 (Formål) heter det:

«Formålet med denne forskrift er å sikre en bærekraftig forvaltning av gaupe, jerv, bjørn, ulv og kongeørn. Innenfor en slik ramme skal forvaltningen også ivareta hensyn til næringsutnyttelse og andre samfunnsinteresser. Forvaltningen skal være differensiert slik at hensynet til ulike interesser vektlegges forskjellig i ulike områder og for de ulike rovviltarter. Forskriften skal sikre forvaltning som vektlegger forutsigbarhet og lokal medvirkning.»

I rovviltforskriften § 9 heter det blant annet:

«...Ved vurderingen om det skal gis tillatelse til skadefelling skal det legges vekt på føringene i regional forvaltningsplan, jf. forskriften § 6. felling kan bare gjennomføres dersom det ikke finnes annen tilfredsstillende løsning ut fra prinsippet om geografisk differensiert forvaltning. Det skal særlig tas hensyn til

- a) Områdets betydning som beitemark*
- b) Skadenes omfang og utvikling*
- c) Potensialet for fremtidige skader*
- d) Muligheten for å gjennomføre forebyggende tiltak»*

Politiske og forvaltningsmessige føringer

Norsk rovviltforvaltning skal skje innenfor rammen av bestemmelsene i naturmangfoldloven og Stortingets behandling av denne, Bernkonvensjonen og den todelte målsettingen etter rovviltforliket av 2011 og 2004, og den videre oppfølging av disse. Det nasjonale bestandsmålet for gaupe ble etter behandling i St.meld. nr. 15 (2003-2004) satt til 65 årlige ynglinger, jf. Inst. S. nr. 174 (2003-2004) og rovviltforskriften § 3. Bestandsmålet for region 6 (Møre og Romsdal og Trøndelag) er satt til 12 årlige ynglinger av gaupe.

Regional forvaltningsplan for rovvilt i region 6

Det er utarbeidet en forvaltningsplan for rovvilt i region 6 – Møre og Romsdal og Trøndelag. Gjeldende plan ble vedtatt av rovviltnemnda 22. mars 2018. Målsettingen er at det regionale bestandsmålet oppnås innenfor forvaltningsområdet.

Betingede skadefellingstillatelser

Rovviltnemnda i region 6 fattet den 23. april 2021 vedtak om fem (5) betingede skadefellingstillatelser for gaupe for region 6 for perioden 1. juni 2021 – 15. februar 2022. Det er så langt ikke er felt gaupe på denne kvoten.

Prinsipper for offentlig beslutningstaking

Naturmangfoldlovens formålsbestemmelse (§ 1):

«Lovens formål er at naturen med dens biologiske, landskapsmessige og geologiske mangfold og økologiske prosesser tas vare på ved bærekraftig bruk og vern, også slik at den gir grunnlag for menneskenes virksomhet, kultur, helse og trivsel, nå og i fremtiden, også som grunnlag for samisk kultur».

Etter naturmangfoldloven § 5 er det et mål at artene og deres genetiske mangfold ivaretas på lang sikt og at artene forekommer i levedyktige bestander i sine naturlige utbredelsesområder. Tiltak etter naturmangfoldloven skal imidlertid avveies mot andre viktige samfunnsinteresser, herunder sørsamisk reindrift, jf. nml. § 14. En slik avveining skal ikke medføre at målet i § 5 fravikes, men at tiltaket vil kunne medføre at målet i § 5 nås på annen måte eller i annet tempo enn hvis naturmangfoldet hadde vært eneste hensynet å ta, jf. også prinsippet om geografisk differensiert rovviltforvaltning.

Ifølge Norsk institutt for naturforskning (NINA) rapport nr. 2011 (2021) ble det registrert 18 ynglinger av gaupe før jakt i 2021 i region 6 Midt-Norge. Region 6 er dermed godt over det nasjonalt fastsatte bestandsmålet for regionen på 12 årlige ynglinger. Gjennomsnittlig antall familiegrupper av gaupe i region 6 de siste tre årene (2019-2021) er på 16,2; også det over bestandsmålet. NINA har utviklet en prognosemodell for framskriving av bestanden av gaupe i Norge (NINA rapport 774). Beregninger gjort i NINA Rapport 2011 (2021) ved bruk av prognosemodellen viser at region 6 sannsynligvis vil oppnå bestandsmålet også før jakt i 2022. Med bakgrunn i data fra denne rapporten anser Statsforvalteren i Trøndelag kravet i nml. § 5 om at arten skal forekomme i levedyktig bestand i sine naturlige utbredelsesområder som oppfylt. En eventuell skadefellingstillatelse vil ikke medføre at målet i nml. § 5 fravikes. Etter naturmangfoldloven § 7 skal prinsippene i §§ 8 til 12 i naturmangfoldloven legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet.

Skadeområdet ligger innenfor forvaltningsområdet for gaupe, jf. forvaltningsplanen for store rovdyr i region 6 utarbeidet av rovviltnemnda for region 6 Midt-Norge. På bakgrunn av kunnskap innhentet fra det nasjonale overvåkingsprogrammet, NINA rapport 2011, Rovdata og forvaltningsplanen, anser Statsforvalteren i Trøndelag at kravet til kunnskapsgrunnlaget, jf. naturmangfoldlovens § 8 er godt nok til å fatte vedtak i saken. Det foreligger betydelig kunnskap om det samlede belastningen gaupebestanden utsettes for, jf. naturmangfoldloven § 10. Gaupebestanden er ikke avgrenset av tilgjengelig areal og det er ikke registrert sykdom på gaupe i Norge. Utover enkelte påkjørsler skjer avgangen av gaupe i hovedsak gjennom kvotejakt, slik at miljøforvaltningen i stor grad har oversikt over den samlede belastningen. Det omsøkte området er en del av kvoteområdet «delområde C i forvaltningsområdet i Trøndelag». I dette området er det i perioden 30.10.2020 – 09.08.2021 registrert avgang av tre voksne gauper (en hunn og to hanngauper). Førre-var-prinsippet i nml. § 9 kommer hovedsakelig til anvendelse i situasjoner der man ikke har slik tilstrekkelig kunnskap tilgjengelig. Statsforvalteren er av den oppfatning at det ikke er tilfellet i denne saken, og mener derfor at førre-var-prinsippet kan tillegges mindre vekt i denne saken.

Naturmangfoldloven § 10 slår fast at en påvirkning av et økosystem skal vurderes ut fra den samlede belastning som økosystemet er eller vil bli utsatt for. En eventuell felling hadde, i henhold til rovviltforskriftens § 7, siste ledd, blitt belastet kvoten for betingede skadefellingstillatelser, slik at den samlede belastningen for gaupebestanden ikke hadde økt. Gaupebestanden er over regionens fastsatte bestandsmål. Nml. § 10 tillegges derfor liten vekt ved behandlingen av søknaden. Da dette vedtaket omhandler avslag på søknad om skadefellingstillatelse, anser Statsforvalteren at naturmangfoldlovens §§ 11 - 12 må anses som mindre relevant i denne saken.

Statsforvalterens vurdering

Terskelen for innvilgelse av skadefelling skal differensieres i henhold til prinsippet om geografisk differensiering, jf. forvaltningsplanen.

Rovviltforlikets punkt 2.2.19 sier at soneinndelingen forvaltes tydelig. Dette medfører at i de områder som er definert som forvaltningsområder for bl.a. gaupe skal næringsutøverne tilpasse driften med utgangspunkt i at rovvilt forekommer i beiteområdet. I motsatt fall skal næringsutøverne i de prioriterte beiteområdene kunne påregne at rovvilt ikke vil være til hinder for tradisjonell drift med dyr på utmarksbeite.

Statsforvalterens myndighet til å iverksette en betinget skadefelling reguleres av rovviltforskriften § 9. Skadefelling etter 1. juni er hovedsakelig et virkemiddel for å avhjelpe akutte skadesituasjoner. Ved vurderingen av om det skal gis tillatelse til skadefelling skal det legges vekt på føringene i regional forvaltningsplan, jf. forskriften § 6. Fellingstillatelse kan bare gis dersom det ikke finnes annen tilfredsstillende løsning ut fra prinsippet om geografisk differensiert forvaltning slik dette er nedfelt bl.a. i forvaltningsplanen. For å vurdere dette, skal de opplistede skjønnskriteriene i annet ledd i rovviltforskriften § 9 drøftes i forhold til den aktuelle og/eller fremtidige skadesituasjonen og det aktuelle geografiske fellingsområdet.

a) Områdets betydning som beitemark

I henhold til informasjon i kilden.nibio.no ble det i beitesesongen 2020 sluppet i overkant av 2300 sau og lam innenfor Hovin beitelags grenser og 2000 sau og lam innenfor Soknedal beitelags grenser. I tidligere skadefellingssøknad fra Hovin beitelag datert 22. juni 2021 opplyste søkeren om at det ble sluppet 1200 sau og lam innenfor Hovin beitelags områder i 2021. Statsforvalteren anser området som et viktig beiteområde for sau.

b) Skadenes omfang og utvikling

Det er påvist fem skader på lam forvoldt av gaupe innenfor grensene til Hovin og Soknedal beitelag i perioden 01. mai - 9. august 2021. Ett kadaver funnet på innmark 14. juni, med antatt skadedato 14.- 15. juni. Det andre kadaveret ble funnet i utmark 20. juni, med antatt skadedato fra 15. - 19. juni. Det tredje kadaveret ble funnet 5. juli, med antatt skadedato 3. - 4. juli. Det fjerde kadaveret ble funnet 18. juli med antatt skadedato 16. - 18. juli. Det siste kadaveret ble funnet 7. august, med antatt skadedato 5. - 6. august. I lys av at skadene befinner seg innenfor forvaltningsområdet for gaupe, og at skadene er skjedd i et forholdsvis stort tidsrom, er det dermed ikke grunnlag for å si at det er en pågående akutt skadesituasjon.

I Melhus kommune er det dokumentert forholdsvis få tap av beitedyr til gaupe. I 2020 ble det påvist to tap til gaupe, ett tap i 2019 og ett i 2018. Før dette var siste dokumenterte tap til gaupe innenfor kommunen i august 2010. I Midtre Gauldal kommune vest for E6 og elva Sokna er det også dokumentert få tap til gaupe. Før funnet 5. juli 2021 har det blitt påvist totalt 4 skader til gaupe, disse i perioden 2004-2006. Øst for E6/Sokna er det flere tap til gaupe tidligere år, men etter 2010 er det kun ett påvist tap i 2020 og ett i 2018.

c) Potensiale for fremtidige skader

Det slippes et stort antall sau/lam på utmarksbeite innenfor området sommerstid. Forekomst av gaupe medfører et potensiale for fremtidige skader. Det skal praktiseres en høyere terskel for å gi tillatelse til felling av gaupe i dette området sett i forhold til områdene utenfor forvaltningsområdet for gaupe. Høyere terskel betyr ikke at søknader automatisk blir avslått, men vilkåret om at det skal være en pågående skadesituasjon må være innfridd. Skadeområdet ligger innenfor forvaltningsområdet, og noen skader forvoldt av gaupe må påregnes.

d) Mulighetene for å gjennomføre forebyggende tiltak

I forbindelse med avslaget ble det muntlig lørdag 7. august 2021 innvilget 6 000 kr og 12 000 kr til kortvarig, intensivt tilsyn til hhv. Soknedal og Hovin beitelag. Statsforvalteren har vurdert det til at det er formålstjenlig å øke tilsynet for å innhente mer informasjon om skadeomfanget.

Statsforvalterens konklusjon

Statsforvalteren anser at området har betydning som beitemark, og at det ut fra kunnskap om gaupebestanden i området og mengden beitedyr i utmarka, foreligger et potensiale for ytterligere tap. Imidlertid er skadefelling et virkemiddel for å ta ut ett eller flere bestemt skadevoldende individer av rovdyr, og har til hensikt å stanse en større skadeutvikling. Tapssituasjonen generelt i området og det aktuelle områdets status i forvaltningsplanen, tilsier at det ikke er riktig å iverksette skadefelling av gaupe per i dag. Vi vurderer skadens omfang og utvikling som begrenset, med fire påviste tap til gaupe i det aktuelle skadeområdet over en periode på 7-8 uker, samt at skadeområdet befinner seg innenfor forvaltningsområdet for gaupe og noen skader forvoldt av gaupe må påregnes. Statsforvalteren har tildelt akuttmidler til intensivt, kortvarig tilsyn i forbindelse med skadesituasjonen.

Dersom det skulle oppstå nye skader på beitedyr i området ber vi om at Hovin og Soknedal beitelag, eller respektive kommuner, snarest tar kontakt med Statsforvalteren på vakttelefonen. Denne har telefonnummer 93 06 02 21, og er i perioden fra 1. juni til 15. oktober bemannet alle dager i tidsrommet kl. 07.00 – 22.00.

Statsforvalterens vedtak

Ut fra vurderingene ovenfor, vedtak om betingede tillatelser fra rovviltneemnda region 6 23. april 2021, og med hjemmel i lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) § 18 første ledd b) og § 77, jf. forskrift 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt (rovviltforskriften) § 9, jf. §§ 1 og 6, avslår Statsforvalteren i Trøndelag søknaden fra Midtre Gauldal kommune om tillatelse til skadefelling av gaupe innenfor grensene til Hovin og Soknedal beitelag i Melhus og Midtre Gauldal kommuner.

Klagerett og andre saksopplysninger

Dette vedtaket kan etter reglene i forvaltningsloven påklages innen 3 uker etter at avgjørelsen er mottatt/ gjort tilgjengelig på www.miljøvedtak.no. En eventuell klage stiles til Miljødirektoratet, men sendes via Statsforvalteren i Trøndelag. Klagen skal nevne det vedtak som klagen gjelder og nevne den eller de endringer som ønskes. Klagen bør begrunnes, og eventuelle opplysninger av betydning for saken bør nevnes.

Med hilsen

Bjørnar Wiseth (e.f.)
direktør
Klima- og miljøavdelingen

Stine Krogfjord
rådgiver
Klima- og miljøavdelingen

Dokumentet er elektronisk godkjent

Kopi til:

HOVIN BEITELAG	Tømmesdalsvegen 331	7236	HOVIN I GAULDAL
SOKNEDAL BEITELAG SA		7288	SOKNEDAL
Melhus kommune	Rådhusveien 2	7224	MELHUS